

skal halda fram í hesum líki? Ti metodistar eru allastáðni látnir og sparnir; tí vaksa teir í ognum. Tí vaksa teir samsvandi í errinskapi, í vreiði, í hamsins lysti, í eygnanna lysti, og í lívsins hugmóð. So, hóast átrúnaðarins hylki varar við, hvørur andin skjótt.

Taðer ikki torført – í Føroyum í dag – at bera eyga við tann blandingin av ótálmaðum drambleti og frelsuligum ivaloyssi, hvørs avleiðingar Wesley nemur við í hesum broti. Tað eru – fyrri ein part – júst fólk av hesum slagnum, sum í peningaligu gullöldini í Føroyum hava vanvirt tilfeinging í havinum, hava válkáð sær í skattafyrinum og í teimum fyrinum, sum partafelagslógin og veðhaldsskjalloysið hava givið, umframt at tey við óhögv í sínum persónliga lívi hava verið sínum meðborgarum eitt vánaligt fyrirðomi. Spákar tú tær ein túr í høvuðsstáðnum, sært tú slottini og glæstri borgirnar hjá hesm fólkum bretta sær á móti himli í gudleysari hugmóð ella toyggja seg eftir jörðini í heidnum marglæti. Sanniliga, vit eru langt frá tí gomlu kristnu eyðmykt, sum m.a. sálmaskaldi Matthias Claudius lýsir so vakurt:

*Lass uns einfältig werden,
Und vor dir hier auf Erden
Wie Kinder fromm und fröhlich
sein!*

*(Latum okkum vera einföld, og fyrri
tær her á foldum, vera fróm og
fegin sum børn!)*

Tað er umráðandi at gera vart við, at undirritaði við hesum orðum á ongan hátt vil kasta einum trúarbólki nakað fyrri. Sannleikin er helst tann, at tað fyrirbrigið, her verður sipað til, eyðkennir fólk úr øllum

politiskum og átrúnaðarligum bólkum. Tað, her er tikið fram, er kanska í roynd og veru bara eitt dóm um eitt fyrirbrigið, ið er blivið meira og meira alemt, sum tíðin er gingin.

Føroyingar vilja eittast at vera eitt bibilfast og trúarsterkt fólk. Tað má tí haldast at vera sera loyð, at hesir eginleikar í so lítlan mun hava bjargað okkum undan at koma í ta vanlukkustøðu, vit nú er í. Ein tann fyndugasta søgan í Gamla Testamenti er frásøgnin um Jósef og um dreym hansara um rakárin og tey feitu árin. Atburðurin hjá vinnulivsmönnum okkara tey seinastu 15 árin vísur, at teir annaðhvørt ikki kenna bibluna ella ikki hava fatað vísdóm hennara. Er hetta ikki eitt gott dóm um ein átrúnað, har – við orðnum hjá Wesley – bara hylkið er eftir, men andin er horvin?

Í SJÓNLEIKI sínum Samfundets Støtt-er lýsir Henrik Ibsen tað moralska fallið hjá tí borgaraliga hampamanninum, soleiðis sum tað myndaðist, eftir at kapitalisman hevði tikið seg upp. Reiðarin Karsten Bernick er í allar mátar eitt fyrirðomi í sínum býi. Men spakuliga kemur undan kavi, at moralska grundarlag hansara er maðketið. M.a. letur hann ein av sínum fingdum fara avstað við einum skipi, sum hann veit er rotuð og fer at søkka. Leikurinn endar lukkliga við, at høvundurin letur Bernick ganga ígjøgnum eina rannsakana kreppu og enda sum «eitt nýtt og betri menniskja».

Hóast hesin leikur man tykjaðst einum nútíðar áskoðara mest sum ov góðvarin, rakar hann snórabeint á tað dilemma, sum Føroyar í dag er í. Tí um vit – og her verður serliga hugsað um fólk, sum hava ábyrgd og vald, í politikki og í vinnulivinum – ikki megna at ganga ígjøgnum eina sjálvrannsakana og byggja upp ein heilt nýggjan moral, er líkt til, at vit bara fara at endurtaka

gjørd mistøk í framtíðini.

Tað kann vera áhugavert at tengja hesa uppseting av viðurskiftunum saman við teimum avbjóðingum, sum Føroyar í dag standa yvirav. Ein teirra er sum kunnugt tað oljuríkið, sum kanska er at finna í undirgrund okkara. Ein annar er spurningurin um eina meira óhefta politiska støðu – kanska politiska autonomi – hjá Føroyum í framtíðini.

Tað tykist, sum tilvildin ella kanska – hvør veit? – onkur sera argingarsom forsjón hevur skorið okkum støðuna út í papp við fyndugari elegansu. Tí í nettup somu løtu, sum ríkiðmið í undirgrundini er um at detta í hattin hjá okkum og í nettup somu løtu, sum politiskur meiriluti tykist at vera fyrri loysing, sýnist tað, sum vit eru um at prógva, at forleikin til at standa hesum avbjóðingum kurl trýtur – og tað í ólukkumát.

Undirritaði dugur bara at siggja, at eitt svar er upp á hetta dilemma. Føroyar mugu ígjøgnum eina moralska uppgjørd og upprudding, áðrenn vit kunnu koma viðari og fara í holt við hesar og aðrar avbjóðingar. Karsten Bernick – ella Jensen – eigur at vera settur frá og ikki at sleppa fram at aftur. Er oljan drif Føroyum, eigur hon at vera umsitin við skili. Ein møgulig inntøka av henni eigur at koma landinum til góðar og ikki fara sum sandur millum fingrarnar á somu amoralsku veðhaldsprisnum, sum í áttati-árum søplaðu astronomiskar upphæddir burtur og síðani sendu skattgaldaranum rokningina. Síðani mugu neyðug tiltøk setast í verk. Millum hesi bæði stór og smá, fari eg her – ivaleyst heldur tilvildarliga – at nevna nøkur fá:

Vinnuligt ábyrgdarloysi eigur av sær sjálvum at hava við sær politisk- an og umsitingarligan inhabilitet.

Ein spurningur er, um vinnulívið í framtíðini eigur at fá ávirkan á lóg-gávu, politiska umsting og banka- viðurskifti.

P-talið eigur at verða brúkt, ikki bara til at ansa eftir teimum arbeiðsleysu, men fyrst og fremst til at ansa eftir Jensen, t.e. tí mógvandi skattgaldaranum. Hansara peningaliga viðurskiftir – burtan sum heima – eiga her eftir at vera røntgengjøgnumlýst.

Skattalístin eigur at verða lagdur framatúr alment. Okkara forfedrar vistu, hvat teir gjørdu.

Megna vit ikki at seta í verk og fremja hesa upprudding, kann tað henda, at vit mugu lata okkum lynda í eina tíð at vera undir eftirliti hjá tjóðum, sum hava ein strangari búskaparligan moral og eina røttfestari politiska professionalism enn vit. Vit kunnu kanska taka hetta sum eitt neyðugt skeið í fólkaraði.

TÁ IÐ henda grein var liðug, var eftir at gera av, hvussu hon skuldi røpast. Tá klippaði eitt tjaldur útanfyri. Hetta látið – sveimandi onkustaðni langt útan fyri kreppur og búskapartrupulleikar – goymdi í sær nakað bæði vóngevandi og hart, sum lá nettup í tess ómildi nakað frískligt og vælgerandi. Greinskrivarin fer tí at biðja tey, sum standa fyrri skotum, um at taka hesa viðmerking sum eitt várligt tjaldursklipp, hvørs bersøgni – um hetta orðið kann nýtast – ikki er ætlað at elva til máttloysi, men heldur at kveikja treysti.

Hanus Andreassen

Framhald av síðu 10

ast og loysast, og ikki hevur verið munur á um tað hevur verið gerandisdagur ella heilidagur.

- Hvussu kendist tað at fara niður at tingast við donsku stjórna, júst sum tú var vordin lögmaður?

- Bert tað at taka støðu til at fara niður eina ilveðursnát, kendist ótryggt og óhugnaligt, men sum menniskjuni eru vit innrættað soleiðis, at eykaorka at taka av. Tú lagar teg eftir umstøðunum.

- Vit vistu ikki rættiliga, hvat málið snú seg um, tá vit fóru úr Føroyum. Tað var fyrst, tá vit komu til Keypmannahavnar, at vit fingur varhugan av, hvussu álvarslig støðan var.

Samráddist heilar nætur

- Tá hugsaði eg eitt bil um, hvussu eg skuldi bera meg at, tí eg hevði ongantið verið við til slíkar samráðingar áður.

- Tá gongd var komið á samráðingarnar gloymdi eg alt, og í veruleikanum eri eg millum teirra, sum kenni meg betur, jú longri eg arbeiði. Tað nerver ikki meg at samráðast eina heila nátt.

- Mótsøgnir frá samgongupartinum í landsstýrinum koma fram í fjelmlitunum av og á. Er tað torført at halda skil á teim-

um. Lurta teir ikki eftir, ella virða ikki kvinnuliga lögmannin?

- Eg havi verið fyrri nógvum hendingum í mínum politiska lívi, men eg havi ongantið hugsað um at eg eri konufólk, og at hetta er nakað serligt.

Høvuðskambalótur

- Tú merkir kortini serliga "herskarateknikk" hjá mannfolkinum - tað, at teir ikki lurta eftir, tosa sínámillum, tá tjóðandi mál verða viðgjørd, o.s.fr. Tað er ikki tí eg eri konufólk, at eg eri fyrri slíkum hendingum, onnur hava helst eisini lagt tað til merkis.

- Hetta er heldur ikki nýtt fyrirbrigið, tað hevur verið soleiðis øll árin í politikki sum eg minnst.

- Mannfólk hava eina trondat markera seg, meðan konufólk eru meira sinnað at loysa málini innanhyssis.

- Hvat er torførasta og besta uppgáva, sum tú hevur havt higartil, sum lögmaður?

- Fyri at taka tað góða fyrst, so havi eg bert møtt vælild og samhuga alla staðni, hvar eg havi ferðast, frá vanligu borgarum til myndugleikar.

- Torførast haldi eg tað vera í løtuni, tá samgongupartar okkara ikki royna at viðgerða ymsu málini inn-

anhýsis, áðrenn teir fara út at siga sína hugsan. Tað er ikki neyðugt at hava somu sjónarmið um eithvørt mál, men heldur at royna samstarvið, sum flokkarnir hava bundið seg til at fremja.

- Hvørjar framtíðarvón hevur tú fyrri framman, sum tú vil seta fram um áðrar?

- Fremst í huga mínum er

sjálvandi at fáa gongd á samfelagið, at vinnulívið aftur fer at virka soleiðis, at so nógv fólk sum gjørligt sleppa til arbeiðis.

Arbeiðsloysið meti eg sum størstu trupulleika okkara, og tí er tað vón mín, at vit vinna á arbeiðsloysinum, sigur Marita Petersen.

Marita Petersen, lögmaður: - Tað er eingin sum sigur at landsstýrissamgongan skal hava somu sjónarmið um øll mál, men heldur er tað spurningur um at samstarv, sum báðir partar hava bundið seg til í samgonguskjalinum

